

ביהמ"ש העליון קבע: "אחד פלוס אחד שווה אחד"

בלוג

בית המשפט העליון, במסגרת פסק דינו של כבוד השופט ד' מינץ, נתן לאחרונה החלטה חדשה ומעניינת אשר ייתכן ותשפיע על קביעת מתחם הענישה בתיקים פליליים. במסגרת ההחלטה, נקבע, כי במקום שבו בוצעו **מספר עבירות** שמובילות לתוצאה עבריינית **אחת**, יש להתייחס לכל הפעולות כפעולות משלימות בעת קביעת גזר הדין, וזאת למרות שכל אחת מהפעולות בפני עצמה עולה לכדי עבירה נפרדת, אשר יכולה תאורטית להביא להרשעה וענישה לבדה.

פסק הדין המדובר הוא ע"פ 753/21 **יובל כהני נ' מדינת ישראל** (נבו 01.12.2022)^[1], בו ערער הנאשם על גזר הדין שניתן בבית המשפט המחוזי (ת"פ (כלכלית) 51543-06-18 **מדינת ישראל נ' יובל כהני** (נבו 21.12.2020)) בגין הרשעתו ב- 2,600 עבירות לפי סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 - השפעה בתרמית על תנודות השער של ניירות ערך (להלן: "**עבירת התרמית**").

במסגרת פסק הדין נקבע שהנאשם, הבקיא ברזי שוק ההון, הצליח להשפיע על תנודות השער של ניירות ערך באמצעות הפעלה מלאכותית של מנגנון "ממתן התנודות" (להלן: "**הממתן**"). הממתן הינו מנגנון אוטומטי הקבוע במערכת הבורסה החל משנת 2012, שהפעלתו נגרמת בעקבות שליחת הוראות בשינוי שער, אשר חורגות מטווח מסוים שנקבע לכל סוג נייר ערך. תוצאת הפעלתו של הממתן היא הפסקת המסחר הרציף באותו נייר ערך למספר דקות. במהלך הפסקת המסחר בשל הפעלת הממתן, מתקיים מכרז פתיחה נוסף בנייר הערך, וזאת על מנת לאפשר במידת הצורך לבטל או לשנות את ההוראות החריגות שגרמו להפעלתו טרם השלמתן (להלן: "**מכרז הפתיחה הנוסף**"). ודוק, בניגוד לשלב המסחר הרציף, בשלב מכרז הפתיחה הנוסף לא קיימת מגבלה המחייבת כמות מינימאלית של ניירות ערך לצורך ביצוע עסקה.

אופן ביצוע התרמית נעשה בשני שלבים: **השלב הראשון**, הפעלת הממתן על ידי ביצוע עסקאות חריגות, וזאת במטרה לעצור את המסחר למשך מספר דקות ולגרום לפתיחת מכרז הפתיחה הנוסף; **השלב השני**, הזרמת הוראות בכמות מזערית בזמן מכרז הפתיחה הנוסף, כמות שלא ניתן היה להזרים בשלב המסחר הרציף.

בית המשפט המחוזי קבע בהכרעת הדין, כי כל אחת מהפעולות האלו בפני עצמה עולה לכדי עבירת התרמית והנאשם הורשע בריבוי עבירות: 1,600 פעולות בשלב הראשון, ו-1,000 פעולות בשלב השני, ובסך הכול 2,600 פעולות, אשר כל אחת מהן מהווה עבירות תרמית, ובגין גזר בית המשפט המחוזי על הנאשם כ- 15 חודשי מאסר וקנס בסך 100,000 ₪.

בית המשפט העליון בשבתו כערכאת ערעור, מתערב בגזרי הדין שהשיתה הערכאה הדיונית, במקרים חריגים בלבד, בהם השתכנע כי ניכרת חריגה בולטת ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית בגזר הדין. מקרה זה, כך קבע בית המשפט העליון, נמנה עם המקרים המצדיקים התערבות, וקבע כי יש להפחית את עונשו של הנאשם ל- 10 חודשי מאסר, וזאת בשל שני טעמים:

הטעם הראשון נוגע לפער שנוצר בין העונש שהושת על הנאשם במקרה הזה לבין העונש שהושת במקרים דומים. הטעם השני, שהוא המחדש מבחינת פסק הדין, מתייחס לכמות העבירות המשפיעות על מתחם הענישה - בית המשפט העליון קובע, כי למרות שכל פעולה בפני עצמה, הן בשלב הראשון והן בשלב השני, ניתן לראות כעבירה נפרדת, מדובר הלכה למעשה בפעולות **המשלימות** זו את זו, אשר מובילות לתוצאה עבריינית אחת. לפיכך, גם אם לא הייתה מניעה להרשיע את הנאשם בכל אחת מהפעולות בנפרד, יש מקום להתחשב בכך שמדובר בתוצאה עבריינית אחת בעת גזירת העונש, ולהסתכל על העבירות כמקשה אחת. בהתאם לכך, בית המשפט הוריד את כמות העבירות לצורך קביעת העונש מ-2,600 עבירות ל-1,600 עבירות בלבד.

עד היום, הגם שבתי המשפט התחשבו לעיתים בתוצאה העבריינית בעת מתן העונש, עדיין הענישה הייתה בגין כל אחת מהעבירות שבהן הורשע הנאשם. קביעת בית המשפט העליון בעניינו חידדה וקיבעה את ההקלה בענישה שעה שמדובר במקרים בהם בוצעו פעולות משלימות אשר הובילו לתוצאה עבריינית אחת, בכך שהענישה לא תהיה על כל העבירות שבהן הורשע הנאשם אלא על התוצאה העבריינית שהגיעה בעקבות אותן פעולות.

[1] לקריאת פסק הדין - [ע"פ 753/21 יובל כהני נ' מדינת ישראל \(נבו 01.12.2022\)](#).

אין באמור לעיל כדי להחליף ייעוץ משפטי מלא וספציפי.

הדברים האמורים נכונים למועד פרסומם.

אנשי קשר

הילה שמעון
שותפה

ארז הראל
שותף